

РЕШЕНИЕ

№ 432

гр. Плевен, 14.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛЕВЕН, II ВЪЗ. ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на осми ноември през две хиляди двадесет и трета година
в следния състав:

Председател: ВЕСЕЛА ЛЮБ. САХАТЧИЕВА
Членове: РЕНИ М. СПАРТАНСКА
КРАСИМИР ИВ. ПЕТРАКИЕВ

при участието на секретаря МИХАЕЛА ИВ. И.
като разгледа докладваното от КРАСИМИР ИВ. ПЕТРАКИЕВ Въззивно
гражданско дело № 20234400500685 по описа за 2023 година

Производството е по чл.258 и следващите от ГПК.

С Решение № 1176/10.08.2023г., постановено по гр. дело № 6219/2022 г.
по описа на Плевенски районен съд, съдът е намалил, на основание чл.30, ал.1
ЗН, дарението, извършено от наследодателя Л. Г. В. ЕГН *****, бивш
жител на гр. Пордим, починал на 06.03.2021г, обективизирано в обективизирано в
НА за дарение на недвижим имот №18, том III, дело №380, рег. №3371 от
2011 г. на нот. И. И. с рег. №*** на НК София с район на действие ПлРС , по
силата на което наследодателят Л. Г. В. е дарил на Л. Л. В., ЕГН ***** с
постоянен адрес : гр. ***** следния недвижим имот, а именно: УПИ
XIV-13, кв.84 “а“ по плана на гр. Пордим , Общ. ***** с площ от
1080.00кв.м., заедно с построените в поземления имот три едноетажни
масивни жилищни сгради, масивен гараж и една едноетажна паянтова
стопанска сграда при граници на имота : УПИ XV-12, УПИ XIII-11, УПИ
IV14, УПИ XV-15, УПИ XIII-16, като възстановил запазената част на Н. Г. В.,

ЕГН *****, с адрес в гр. ***** в размер на 7829,58/46977,50, ид. части. възстановил запазената част на С. Л. Г., ЕГН ***** с постоянен адрес гр. ***** в размер на 7829,58/46977,50, ид. части. възстановил запазената част на И. М. А. , ЕГН *****, с постоянен адрес в гр. ***** в размер на 2609,86/46977,50 ид. части възстановил запазената част на В. М. В. Г., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. ***** в размер на 2609,86/46977,50 ид. части.

Осъдил Л. Л. В., ЕГН ***** с постоянен адрес : гр. ***** да заплати на Н. Г. В., ЕГН *****, с адрес в гр. *****, С. Л. Г., ЕГН ***** с постоянен адрес гр. *****, И. М. А. , ЕГН *****, с постоянен адрес в гр. ***** и В. М. В., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. ***** сторените по делото разноси в размер на 1959,35 лева, на основание чл.78, ал.1 ГПК.

Срещу така постановеното решение е постъпила въззивна жалба от Л. В. В. чрез Пълномощника си адвокат В. П. от ПлАК. В нея се твърди, че първоинстанционния акт е недопустим, неправилен и постановен в противоречие със събраните доказателства.

Развива подробно доводи в тази насока, като твърди, че искът е недопустим, тъй като за успешното упражняване на правото на възстановяване на запазената част от наследството срещу заветници или надарени, които не са призовани към наследяване, зависи от наличието на материална предпоставка - приемане на наследството по опис, при това в срока по чл. 61, ал. 1 от Закона за наследството. С т. 4 от Тълкувателно решение № 3/2013г. на ОСГК на ВКС е дадено разяснение, че приемането на наследството по опис е материално правна предпоставка на иска по чл. 30 ЗН. Приемането на наследството по опис е основание да се търси запазена част от наследството от страна на наследник, чиито права са накърнени. Липсата на приемане на наследството по опис е предпоставка за отхвърляне на иска.

Твърди също, че независимо от възраженията съдът е приел, че собственик на дарения имот е само Л. Г. В., като е игнорирал представения с исковата молба Н.А. за дарение на недвижим имот, от който се установява, че наследодателя Л. В. и съпругата му Н. В. - ищца/ като съсобственици са дарили на доверителката ми целия недвижим имот. Счита, че съдът е постановил недопустимо решение, по недопустим иск без да съобрази

Тълкувателно решение № 3/19.12.2013 г на ОСГК по т.д. № 3/2013 г

Счита, че съдът не е съобразил направените възражения с отговора на исковата молба по чл. 131 от ГПК , че искът евентуално е допустим само досежно $\frac{1}{2}$ идеална част на наследодателя Л. Г. В., тъй като неговата съпруга - съсобственик, която е ищец по делото и страна като дарител по Н.А. за дарение на недвижим имот №18, том III, дело №380, рег. №3371 от 2011 г. на нот. И. И. с рег. №007 на НК София с район на действие ПлРС .

Преживелият съпруг може да иска намаляване на дарение на имот в режим на СИО, извършено съвместно от двамата съпрузи - за $\frac{1}{2}$ ид.ч. от подарения имот, колкото са правата на наследодателя в общността. Неправилен е извода на съда, че ищцата Н. В. не е била в режим на СИО относно дарственото разпореждане. Заедно със съпруга си са придобили имота от Г. В. , починал 1986 година , всеки един от тях има принос , относно построените в имота сгради по време на брака и двамата са владели имота необезпокоявани повече от 10 години, годно да ги направи собственици. По делото се доказва по безспорен начин и построяването на сградите в имота в режим на СИО. През 1998 година имота е деклариран от наследодателя, в която декларация е отразено, че и Н. В. е съсобственик на имота.

Отделно от това счита решението за неправилно, тъй като от Н.А. за дарение на недвижимия имот се установява, че дарителите са дарили изцяло на въззивницата недвижимия имот, като ищцата Н. В. като съсобственик е дарила своята идеална част , а Л. М. като надарена е приела идеалната част от своята майка именно със съзнанието, че и прехвърля своята част от имота. Счита за неправилен извода на съда, че Н. В. не е съсобственик на имота, при наличието на Н.А. за дарение, в който същата се явява като собственик и дарява своята идеална част. Този нотариален акт не е оспорен.

От писмените и гласни доказателства по делото е установено ,че Н. В. е била в брак към смъртта на Г. В. - баща на Л. В., след което съпрузите са построили сградите в имота, както и че са придобили собствеността на имота и на основание давностно владение.

Заявява, че неправилно първоинстанционният съд е образувал наследствена маса и определил квотите. Както и неправилно съдът е приел, че направените от въззивницата подобрения в имота не са такива по чл. 12 ал.2 от ЗН . Счита, че с тях е способствала увеличаването на цената на имота.

Оспорва, че съдът не е извършил оценка на масата като се вземе предвид стойността на имуществото към момента на откриване на наследството, като дарението се оцени според стойността по време на откриване на наследството и по време на подаряването, която стойност следва да се прихване по правилото на чл.30 ал.1 от ЗН, поради което и неправилно е установена и накрънената част на ищците.

Приема за неправилно е и решението в частта, в която съдът е приел, че направеното възражение /алтернативно/, относно придобиване на имота от въззивницата по давност. Същата в качеството си на надарена е придобила имота от двамата си родители чрез дарение /които са владели за себе си имота в гр.Пордим , ведно с построените в него сгради по време на брака, като самите те са го придобили по давност от Г.В. . Последният е дал съгласие синът му да построи в имота сграда. Л. В. по време на брака си с Н. В. е построил сградите в имота в резултат на сложен фактически състав: волята на Г.В. построяването на сградите и непрекъснато и смущавано владение от страна на сина му и неговата съпруга. Въззивницата е живеела в този имот с родителите си до смъртта на наследодателя и заедно с тях е владяла имота извършвала е подобрения в същия като наследодателя не се е противопоставял на тези действия и тя е владяла имота и на собствено основание, годно да я направи собственик.

Счита за неправилен извода на съда че не е доказано по делото, че сградата от 57 кв.м. е построена без строително разрешение. От представения по делото Протокол № 5 от от 30.04.1977 година е посочено и строително разрешение от 30.04.1977 година , от което е видно /че наследодателят е построил жилищната сграда в имот, собственост на неговия наследодател, починал през 1986 година с негово разрешение, врежим на СИО с първата ищца Н. В.. В последствие двамата са декларирали през 1998 година имота с построените в него сгради като съсобствени.

В заключение моли решението да бъде обезсилено, като недопустимо и делото да се върне за ново разглеждане от друг състав или алтернативно да бъде отменено като спора се реши по същество и се отхвърли предявения иск, като неоснователен и недоказан.

В законния срок не е постъпил писмен отговор от въззиваемите по делото. В съдебно заседание, чрез процесуалния си представител изразяват

становище за неоснователност на жалбата и законосъобразност на решението, поради което молят да бъде потвърдено.

Окръжният съд, като прецени доводите, изложени в жалбата и доказателствата по делото, намира за установено следното:

Въззивната жалба е подадена в законоустановения срок от активно легитимирана страна, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество е неоснователна.

Съгласно нормата на чл.269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Обжалваното първоинстанционно решение е валидно, тъй като не е постановено в нарушение на правни норми, които регламентират условията за валидност на решенията – постановено е от съд с правораздавателна власт по спора, в законен състав, в необходимата форма и с определеното съдържание.

Предметът на настоящото производство обхваща решението изцяло.

Въззивната инстанция приема, че обжалваното решение е допустимо, тъй като са били налице положителните предпоставки и са липсвали отрицателните за предявяване на исковата молба, а съдът се е произнесъл именно по исковата молба, с която е бил сезиран, поради което няма произнасяне в повече от поисканото.

По отношение на възприетата от районния съд фактическа обстановка следва да се посочи, че въззивният съд е обвързан от онези фактически изводи, за които във въззивната жалба и отговора към нея липсват оплаквания, т. е. настоящата инстанция не може да приеме за установена различна фактическа обстановка без нарочни възражения в този смисъл от страна на жалбоподателя и/или въззиваемата страна.

Правилно и обосновано на събраните по делото доказателства РС-Плевен е приел за изяснена фактическата обстановка, която накратко е следната:

Безспорно е, че с НА за констатиране право на собственост върху недвижим имот № 23, том V, дело 1616/1965 г. Г. Г. В. – баща на Л. Г. В. е признат за собственик на процесното дворно място.

Безспорно и видно от удостоверение за наследници на Г. Г. В., починал

на 17.03.1986 г., че същият е оставил за наследници съпругата си С. В. /поч.1989г./ и синовете си В. Г. В. / починал неженен и без деца преди смъртта на своите родители/ и Л. Г. В..

Безспорно е и видно от удостоверение за наследници на Л. Г. В., починал на 06.03.2021 г., бивш жител на град Пордим, че същият е оставил за наследници съпругата си Н. Г. В., дъщерите си С. Л. Г. и Л. В. В. и внучките си /по право на заместване на починалата му дъщеря Галя Л. М./ В. М. В. - Г., И. М. А. и Л. М. В..

Не е спорно и е видно от приложения по делото Препис – извлечение от Акт за сключен граждански брак №0035/16.12.1961 г., че Л. Г. Г. /наследодател на страните/ и Н. Г. Съботинова /ищца по делото/ са сключили граждански брак на 16.12.1961г.

Не се спори и е видно от приложения по делото НА за дарение на недвижим имот №18, том III, дело №380, рег. №3371 от 2011г. на нот. И. И. с рег. №*** на НК София с район на действие ПлРС, че Л. Г. В. и Н. Г. В. са дарили на дъщеря си – въззивницата Л. В. процесния недвижим имот и построените в него сгради.

Видно е от приложения по дело Договор за доброволна делба на земеделски земи с възстановено право на собственост по чл.18 ж, ал.1 от ППЗСПЗЗ в землището на село Пордим №148, том II от 11.04.2003 г. на нот. С. И. с рег. №*** на НК София с район на действие ПлРС е, че Л. Г. В. и Х. Х. Н. са получили в дял и са станали собственици следния недвижим имот, а именно: нива с площ от 5.996 дка, трета категория на земята, съставляваща имот № 032032 по земеразделителния план на гр. Пордим, местността „****“, а от приложения по дело Договор за доброволна делба на земеделски земи, находящи се в землището на село Пордим №110, том VI от 19.12.2008 г. на нот. К. М. с рег. №*** на НК София с район на действие ПлРС е, че Л. Г. В. е получил в дял и е станал собственик на следния недвижим имот, а именно: нива с площ от 3.868 дка, съставляваща имот № 126022 по земеразделителния план на гр. Пордим, местността „****“.

От удостоверение за идентичност на лице с различни имена се установява, че имената на Н. Г. В. и Н. Г. Г. са имена на едно и също лице.

От представените по делото декларации за идентичност на имена на починало лице, нотариално заверени от ответницата по делото, че имената на

Л. Г. В., Л. Г. В. и Л. Г. Г. са имена на едно и също лице.

Видно от Протокол №5 за дадена строителна линия и определено ниво от 30.04.1977 г., че на Л. Г. В. е определена строителна линия и ниво за построяване на 57 кв.м. жилищна сграда, по утвърден проект от 04.04.1975 г. на мястото на заявителя в кв. 84А, парцел XIV. От приложената по делото скица от 11.08.1993 г. и архитектурен проект се установява, че на наследниците на Г. Г. В. е дадена виза за преустройство на съществуващ гараж в магазин за хранителни стоки и кафе аперитив с тоалетна. От Санитарно разрешително №1119/19.11.1991 г. се установява, че на Л. В. е разрешено да разкрие кафе аперитив в гр. Пордим.

От представените пред настоящата инстанция книга за регистрация на строежите в гр.Пордим за 1977г. е видно вписване на имото Л. Г. В. ж. сграда 57кв.м., с вписана дата с протокол за строителна линия без номер на разрешително за строеж. От данни в подадената от самия наследодател Л. В. декларация по чл.14 от ЗМДТ е видно, че като съсобственик е вписана и въззвиваемата – ищца Н. В.. Видно е от представеното копие от декларация по 14 от ЦМДТ вх.№0427000191/08.11.2011г., че въззвивницата е декларира имато, като едноличен собственик.

По делото са събрани и гласни доказателства – показанията на свидетелите Н. В. Т., А. С. П. и Н. А. М., които са изложени от РС-Плевен и не е необходимо да бъдат повтаряни, а ще бъдат коментирани по отношение на фактите които засягат.

Спорни между страните са въпросите накърнена ли е запазената част на ищите – въззвиваеми с дарението, направено от наследодателя Л. В. на въззвивницата Л. В. и с каква част?

Предвид изведените в жалбата възражения следва да се отговори на всяко от тях в поредността – допустимост и основателност.

Многоройна и непротиворечива е практиката на съдилищата в РБ, включително и тази на ВКС по реда на чл.290 от ГПК, която дава указания за тълкуването на закона по отношение на спорните по делото въпроси.

В нея изрично се приема, че с нормата на чл. 30 ЗН е признато субективното потестативно право на наследника със запазена част да претендира възстановяването ѝ, когато е накърнена в резултат на извършени от наследодателя безвъзмездни разпореждания - дарения или завещания. Това

право може да бъде упражнено, както с предявяване на самостоятелен иск, така и с възражение по предявен вещен иск или иск за делба. Правото да се иска възстановяване на запазена част може да бъде упражнено в делбеното производство и с възражение и съдът е длъжен да се произнесе по него с решението по съществото на спора, с което ще се формира сила на присъдено нещо по тази претенция. /Решение № 36 от 1.04.2011 г. на ВКС по гр. д. № 125/2010 г., I г. о., ГК, докладчик председателят Ж. С./

Предпоставка за упражняване на потестативното право по чл. 30 от ЗН спрямо лице, което не е наследник по закон, е наследството да е прието от наследника-ищец по опис. Под термина "наследници по закон" по чл. 30, ал. 2 ЗН трябва да се разбират наследниците, които в конкретния случай са призовани да наследяват, а не всички лица по чл. 5 - 10 ЗН. Следователно приемането на наследството под опис е елемент от основанието за възникване на правото да се иска възстановяване на запазена част спрямо лице, което не е призовано към наследяване. /Решение № 531 от 20.10.2009 г. на ВКС по гр. д. № 5336/2008 г., II г. о., ГК, докладчик съдията К. М./

Искът за намаляване на завещания и дарения за възстановяване на запазена част се погасява с общата петгодишна давност, която за даренията започва да тече от откриване на наследството, а за завещанията - от момента, когато заветникът упражни своите права по завещанието. /Решение № 176 от 15.05.2010 г. на ВКС по гр. д. № 673/2009 г., II г. о., ГК, докладчик съдията С. Н.; Решение № 868 от 20.07.2011 г. на ВКС по гр. д. № 1685/2009 г., I г. о., ГК, докладчик съдията Д. Ц./

Приложени към настоящият случай тези разяснения дават ясният отговор за допустимост на предявения иск. Той е предявен самостоятелно, без да е съединен с друг такъв от наследници по закон – съпруга, дъщери и внучки /по право на заместване/ всички със запазена част спрямо друг наследник по закон – дъщеря - въззивницата Л. В., която също е призована да наследи. Тъй като тя има това качество, не е необходима материално правната предпоставка наследниците – ищци да са приели наследството по опис. Т.е. в случая е приложима само нормата на чл.30 ал.1, но не и на ал.2 от ЗН. Искът е предявен преди изтичане на давностния срок – наследството е открито на 06.03.2021, а искът подаден на 25.11.2022г.

Ето защо искът е допустим и възведените в тази връзка възражения са

неоснователни.

По отношение на особеното качество на ищцата Н. В., която е вписана и като дарител в нот. акт, обективиращ дарението, предмет на иска, следва да се отбележи следното:

С влизане в сила на СК от 1968 г. (отм.) за пръв път се въведе институтът на съпружеската имуществена общност. Тези постановки продължават и в отменения СК от 1985г. /в сила от 01.07.1985г./ Всички недвижими и движимите вещи и права върху вещи, придобити от съпрузите през време на брака, принадлежат общо на двамата, независимо от това на чие име са придобити. От обхвата на имуществената общност по силата на чл. 13, ал. 2 СК от 1985 г. (отм.) са изключени само вещите и правата върху вещи, които са придобити преди брака, както и такива вещи и права, придобити през време на брака по наследство, дарение или по реда на чл. 389а - 389д от Гражданския процесуален кодекс. Те принадлежат на съпруга, който ги е придобил. Не стават общи и движимите вещи, придобити от единия съпруг през време на брака, които му служат за обикновено лично ползуване или за упражняване на занятие. Тези имоти са лична собственост на съпруга, на чието име са придобити. Моментът на придобиването се определя съобразно общите правила за прехвърлителното действие на съответния придобивен способ. Изключение от общността освен в изрично посочените случаи на чл. 13, ал. 2 СК от 1968 г. (отм.) е налице и ако те са придобити със средства, получени срещу вещи, индивидуална собственост на единия съпруг, когато през време на брака по реда на чл. 288, ал. 2 ГПК (отм.) се възложи неподеляемо жилище на единия съпруг за частта от възложеното жилище, която съпругът-наследник има по наследство или дарение, както и ако срещу индивидуален имот на единия съпруг, отчужден по реда на благоустройствените закони, бъде отстъпен друг имот само за частта, покрита от стойността на отчуждения имот. /Решение № 462 от 14.09.2010 г. на ВКС по гр. д. № 823/2009 г., I г. о., ГК, докладчик съдията Б. П./.

Формалният момент на придобиването на собствеността определя и собственическият режим - съпружеска имуществена общност или индивидуална собственост на съпруга. За възникване на потестативното право по чл. 30, ал. 1 ЗН е без всякакво значение какво е било субективното отношение на наследника с право на запазена част към извършеното от

наследодателя разпоредително действие при неговото осъществяване, респ. наличието на знание или съгласие за това. Преживелият съпруг може да иска намаляване на дарение на имот в режим на СИО, извършено съвместно от двамата съпрузи - за 1/2 ид. ч. от подарения имот, колкото са правата на наследодателя в общността. Тезата, че с участието си в дарението съпругът се е отказал от потестативното си право по чл. 30 ЗН, не намира опора в закона, доколкото е недопустим предварителен отказ от право на иск. /Решение № 71 от 28.05.2013 г. на ВКС по гр. д. № 754/2012 г., II г. о., ГК, докладчик председателят К. В./.

В тази връзка неоснователно е оплакването на въззивницата, че съдът без да е сезиран с установителен иск се е занимал с въпроса за собствеността върху имота. Както е видно от цитираната практика въпросът със собствеността на дарения имот и начина на придобиването му от наследодателя е от съществено значение за изследане на въпроса за накърняване на запазената част, който е основен спорен по делото. Без да изясни този въпрос съдът не може да установи дали наследодателят е бил собственик на имота /изцяло или в идеални части/, предмет на дарението и дали с това си действие е накърнил запазената част на своите най-близки наследници.

В конкретния случай е видно, че процесния имот от 1965г., когато е признато правото на собственост върху него на бащата на дарителя – Г. В. до неговата смърт през 1986г. е бил негова собственост. Няма данни за никакви разпоредителни действия. От свидетелските показания се установява, че той е живял в имота заедно със съпругата си С. В. /поч.1989г./, сина си Л. В. и вече сключилата с него брак през 1961г. Н. В.. След смъртта си Г. В. е асавил свои наследници съпругата си и сина си – Л., като след смъртта на съпругата му Л., като единствен неин наследник е придобил изцяло собствеността върху имота. Това придобиване е станало по силата на наследяване и имотът е станал негова индивидуална собственост именно, при условията на изключението по чл.13 ал.2 от СК от 1985г./ отм./, действащ към онзи момент.

Наличието на брак между Л. В. и Н. В. не може да се отрази върху способа за придобиване на собствеността върху имота, тъй като придобиването е по наследство. Поради това, независимо от личното

отношение и възприятие на двамата съпрузи, че тя е съсобственик, Н. В. не притежава собственически права върху имота и не може да ги прехвърля. Вписването ѝ в договора за дарение има значение за неговата валидност единствено като съгласие на съпруга за даряване на семейно жилище, но тя не може да прехвърли права, защото не притежава такива. Собствеността върху имота към момента на дарението е била изцяло на наследодателя Л. В. и той я е прехвърлил на своята дъщеря Л. В..

Същевременно липсва обвързаност между даденото съгласие за извършване на дарение на семейно жилище и правото да се иска възстановяване на запазена част от наследството, накърнена с това дарение – в какъвто аспект са възраженията в жалбата относно допустимост и основателност на иска спрямо ищцата Н. В.. Когато приживе на наследодателя неговият съпруг е дал съгласие за извършване на дарение на личен имот, представляващ семейно жилище съгласно изискванията на чл. 23 СК (отм.), това съгласие не отнема правото на съпруга като наследник със запазена част да иска възстановяване на запазената си част от наследството, накърнена с извършеното дарение. Касае се до различни правни възможности, възникващи в различен момент, с различни цели и последици. Изискването от закона /Семейния кодекс/ съгласие на съпруга - несобственик за извършване на разпореждане със семейното жилище, което е собственост на другия съпруг, е израз на засилената закрила на семейното жилище като необходимо за нормалния живот на семейството и отглеждането на децата. Правото да се иска възстановяване на запазена част от наследството е потестативно право, което възниква след смъртта на определено лице и е предвидено за най-близкия кръг наследници с цел да им гарантира получаване на дял от наследството поради близката връзка с наследодателя. Дали запазената част от наследството е накърнена се преценява към момента на откриване на наследството чрез съпоставяне размера на запазената част със стойността на извършените безвъзмездни разпореждания и оставащото на разположение на наследника имущество - чл. 31 ЗН. Следователно накърнението винаги има стойностно изражение, т. е. то е обективно и за него е без значение субективното отношение на наследника с право на запазена част към извършеното от наследодателя безвъзмездно разпореждане. Поради това даденото от наследника, в изпълнение изискванията на специален закон, съгласие за осъществяване на дарението, не е пречка за упражняване на

правото му по чл. 30 ЗН, когато то възникне. /Решение № 9 от 18.02.2014 г. на ВКС по гр. д. № 4299/2013 г., II г. о., ГК, докладчик съдията В. М./.

Лишени от правно основание са и оплакванията, че Н. В. и Л. В. са придобили в режим на СИО, построената в имота жилищна сграда от 57кв.м. през 1977г. Действително за същата е издадена строителна линия, вписана е в книгата за строежите на Община гр.Пордим, макар и без номер на разрешително за строеж. За да придобие собственост върху сграда, построена в чужд имот едно лице следва да има учредено право на строеж, да е придобил собствеността върху нея, чрез прехвърлянето ѝ от собственика на земята или чрез доброволна делба – чл.63 ал.1, ал.2 и ал.3 от ЗС. Всички тези правни действия се извършват в нотариална форма, като условие за действителност. В настоящия случай, както вече бе посочено към твърдения момент на строителство на сградата 1977г. собственик на земята /УПИ/ е бил Г. Г. В.. Не са представени каквито и да било доказателства същият да е учредил право на строеж на сина си Л. В., да му е прехвърлил в последствие собствеността върху готовата сграда или да е проведена доброволна делба. При липсата на доказателства за извършени такива действия, независимо кой е строил сградата и кой е финансирал това строителство, същата е станала собственост на притежателя на земята по принципа на приращението по чл.92 от ЗС. Собствеността върху тази сграда, заедно с другите построени в имота е преминала от Г. В. върху Л. В. по реда на наследяването и Н. В. не притежава права върху нея.

Същевременно няма как Л. и Н. В.и да са придобили собственост върху имота, чрез давностно владение, както се твърди във въззивната жалба, защото не са отблъснали това на собственика Г. В. до неговата смърт, а след нея Л. вече е владял като собственик.

Също неоснователно е и оплакването, че имота е придобит по давност от въззивницата. Константна и ясна е правната доктрина и съдебна практика в тази насока: „Ако дарението на недвижим имот е извършено при спазване предписаната от закона форма и дарителят е бил собственик, надареният владее имота като собственик, придобил това право въз основа на дарението. Той не е добросъвестен или недобросъвестен владелец. Затова при иск за намаляване дарението и възстановяване запазената част надареният не може да се позовава, че е придобил собствеността по давност. Недопустимо е

собственикът да може да придобие правото на собственост на друго основание, след като вече го е придобил.“ /Решение № 3 от 20.05.2011 г. на ВКС по гр. д. № 1911/2009 г., I г. о., ГК, докладчик съдията К. А./. При това тълкуване е ясно, че въззивницата вече е придобила собственост върху имота по силата на самото дарение и не може да я придобие отново срещу самата себе си по давност.

Неоснователно е и оплакването за неправилно образуване на наследствената маса.

Според задължителната съдебна практика, формирана с Решение № 34/12.05.2014 г. по гр. д. № 3542/2013 г. на ВКС, I г. о. и Решение № 38 от 09.05.2016 г. по гр. д. № 3559/2015 г. на ВКС, II г. о., за да се прецени, дали е налице накърняване на запазената част по чл. 29 от ЗН с извършено дарение/в случая на парична сума/, е необходимо най-напред да се определи масата по чл. 31 от ЗН, като имущество и в стойностно изражение, и съответно стойността на запазените и разполагаемите части. От стойността на свободното имущество, което не е предмет на дарения, което наследниците със запазена част получават по закон, следва да се определи тяхната част, като тази сума следва да се съпостави със запазената част и така да се определи дали е накърнена. На първо място в масата по чл. 31 ЗН влиза наследството, която маса, в случаите когато наследодателят не е направил дарения - се състои само от него, като наследството влиза в масата изцяло, без да се извади от него това, което наследодателят е завещал някому. Следователно, тук влизат всички имущества - т. е. оценени в пари права, които наследодателят е притежавал при смъртта си. Ако наследодателят е извършил дарения, без значение дали е оставил завещание или не, за да се определи накърнена ли е запазената част, според чл. 31 ЗН към чистата стойност на наследството се прибавят даренията, с изключение на обичайните такива, според тяхното положение по време на подаряването и според стойността им по време на откриване на наследството за недвижимите имоти и по време на подаряването за движимостите, като под "прибавяне на даренията" се разбира прибавяне на стойността на подареното към стойността на наследството. След като по този ред се определи каква стойността на масата по член 31 ЗН и от нея се определя и каква е стойността, която наследникът трябва да получи като запазена част от наследството-паричната стойност на запазената му част и едва когато тя бъде определена да се види

дали запазената част е накърнена.

За да се изясни този въпрос, съдът е установил, че наследодателят Л. В. е оставил в наследство два земеделски имота: $\frac{1}{2}$ ид.ч. от нива с площ от 5.996 дка, трета категория на земята, съставляваща имот № 032032 по земеразделителния план на гр. Пордим, местността „****“ и нива с площ от 3.868 дка, съставляваща имот № 126022 по земеразделителния план на гр. Пордим, местността „****“. Направил е само едно дарение – предмет на настоящия иск. Съдът е назначил експертиза за установяване стойността на тези имуществва, към 06.03.2021г. – датата на откриване на наследството. Съгласно заключението на в.л.С., неоспорено от страните, което съдът приема за обективно и компетентно, пазарната стойност на процесния УПИ заедно с построените в поземления имот три едноетажни масивни жилищни сгради, масивен гараж и една едноетажна паянтова стопанска сграда към 06.03.2021год. е 58 000,00 лв, в това число земя - 5987,00лв., едноетажна жилищна сграда със ЗП 60 кв.м., строена 1937год. - 6168,00лв.; едноетажна жилищна сграда, строена 1938год., със ЗП 40кв.м. - 4354,00лв., едноетажна жилищна сграда, строена 1938год. със ЗП 40кв.м.-5080,00лв., една стопанска сграда със застроена площ 24 кв.м.- 363,00лв., едноетажна жилищна сграда със застроена площ 57 кв.м., строена 1977год. -19732,00лв. и гараж, преустроен в кафе аператив през 1991год. с площ 33,85 кв.м.-16316,00лв. Пазарната стойност на $\frac{5}{6}$ ид.ч. от имота е 48333,33лв., а пазарната стойност на $\frac{1}{6}$ ид.ч. от имота е 9666,67лв. Пазарната стойност на $\frac{1}{2}$ ид.част от поземлен имот-земеделска земя - нива с площ от 5,996 декара, съставляваща имот №032031 по плана за земерадеяне на гр. Пордим, местност **** към 06.03.2021год. е 3552,00 лв., като пазарната стойност на $\frac{5}{6}$ ид.ч. от имота е 2960,00лв., а пазарната стойност на $\frac{1}{6}$ ид.ч. от имота е 592,00лв. Пазарната стойност на поземлен имотземеделска земя - нива с площ от 3,868дка, съставляваща имот №126022 по плана за земерадеяне на гр. Пордим, местност **** към 06.03.2021год. е 4583,00 лв., като пазарната стойност на $\frac{5}{6}$ ид.ч. от имота е 3819,17лв., а на $\frac{1}{6}$ ид.ч. е 763,83лв.. Вещото лице посочва също и, че извършеното дарение е надвишило разполагаемата част с 46977,50лв., (с 4.26 пъти) представляващи $\frac{4262}{1000}$, с която част същото трябва да се намали, за да се попълнят запазените части на ишците; че идеалната част на съпругата Н. В. е $\frac{13778}{66135}$ ид.части, равняващи се на 13778,13лв; че идеалната част на дъщерята С. Л. Г. е $\frac{13778}{66135}$ ид.части,

равняващи се на 13778,13лв., идеалната част на дъщерята Л. Л. В.а е 24801/66135, равняващи се на 24800,63лв и идеалната част за всяка от двете внушки И. М. А. и В. М. В. е 6889/66135, равняващи се на 6889,065 лв.

При тези данни правилно съдът е изчислил, че общата стойност на наследствената маса е 66135лв., като разполагаемата част на Л. В. е 11022,50 лева. Дареният с имот на обща стойност 58 000 лева, т. е. превишил е разполагаемата си част с 46977,50 лева. Тъй като това дарение е единствено, то се явява и последно, поради което следва да бъде намалено до размера на запазената част на ищите от наследството. Тази част е определена нормативно в чл.29 ал.3 изр. последно от ЗН в размер на 1/6, тъй като съпругата наследява с три деца /едното по право на заместване/. Поради това ищите Н. В. и С. Г. имат право на запазена част равняваща се на 1/6 от превишената стойност, а именно на по 7829,58/46977,50, а И. А. и В. В. на по 2609,86/46977,50, в който размер следва да се уважи и искът.

Оспорването относно приложението на чл.12 ал.2 от ЗН и неприемането от съда, че извършените от Л. В. подобрения в имота са увеличили неговата стойност е лишено от основание.

По делото са събрани гласни доказателства, които не си противоречат, но не се и допълват. Свид. Т. р азказва, че Л. е направила редица подобрения в имота, като: ремонтирала стая, таван, направила кухня баня и тоалетна, ограда, сменила дограма като не може да уточни какво точно е правено. Гаражът бил построен от бащата на ищите с идеята да бъде заведение, което не било отворено. Ремонтите в имота са правени след като същия е бил прехвърлен на Л. от родителите ѝ, по време когато още баща ѝ бил жив. Обяснява, че в ремонтните дейности не са участвали родителите на ответницата, тъй като същите били възрастни. Твърди, че не знае с какви средства са правени ремонтните дейности. Сочи, че в имота са идвали и племенниците на ответницата заедно с децата си. излага, че идвали на гости. Излага, че към смъртта на бащата на ответницата били създадени всички условия за живот – баня, тоалетна.

Свид.П. сочи, че познава страните по делото и, че именно той е извършил ремонта на същия. Разказва, че ремонтните дейности, които е извършил са: в една стая – таван, стени и под /където спял бащата на ответницата/, покрив на кухнята, отвън шпакловал кухнята, цокъл, обърнал

прозорците, след като фирма поставила дограмата, измазал и пребоядисал падналата мазилка на голямата къща и др. Сочил, че ремонта бил докато бащата на ответницата бил жив. Твърдил, че Л. му плащала за извършените дейности. Излага, че впоследствие след като минавал покрай имота видял, че и оградата е сменена. Обяснява, че по време на ремонта видял С. един път, а В. идвала няколко пъти със съпруга си и детето. Сочил, че те са идвали по празници и не са помагали.

Свидетелката Н. М. сочи, че познава страните по делото, тъй като с В. Г. всяко лято ходили на гости на семейство В.и в гр. Пордим. Излага, че е ходила на гости в къщата както когато Л. бил жив, така и след неговата смърт, но не се интересувала чия собственост е къщата. Обяснява, че е присъствала на правенето на ремонта на покрива, както и на тавана, като тя заедно с В. ходила да купува материал, който бил плащан от нейната приятелка. Разказва, че В. купувала материалите, тъй като обичала баба си и дядо си. сочи, че не е виждала Л. да плаща на майстори, нито пък е ходила с нея да купува материали. Твърди, че семейство Г. са спонсорирали ремонта. Излага, че е ставала свидетел когато си тръгват как В. оставя пари на леля си, като предполага, че те са били за баба й и дядо и за самата ответница.

От така събраните гласни доказателства не може да се установи по несъмнен начин, че надарената – въззивница е направила в имота подобрения, които да са увеличили неговата стойност. Твърдените ремонти са регулярни /предвид възрастта на сградите/ и са относими по-скоро за поддръжката на жилищните помещения отколкото към увеличаване на стойността на имота като цяло. Никой от свидетелите не установява категорично кой точно е заплащал тези ремонти, още повече, че по това време наследодателят е бил жив. Същевременно в отговора на ИМ, с който е направено това възражение се сочат множество суми и дейности по ремонти, но само част от тези СМР се споменават от свидетелите, а по отношение на сумите няма представено нито едно писмено доказателство – касова бележка, фактура или друг платежен документ, а дори само материалите са със значителна стойност. Ето защо и съдът не може да приеме, че твърдените дейности са извършени от Л. В., че същите са във вида и размера, посочени в отговора и че със тяхната стойност се е увеличила стойността на наследството.

Приносът по чл. 12, ал. 2 ЗН се определя не от вложените разходи и

труд от наследника, а от стойността, в която се е увеличило наследството, защото според изричния текст на закона, в полза на наследника се пресмята увеличението на наследството, а не разходите за това увеличение. Когато са направени разходи за подобрения в наследствен имот, но те не съществуват при откриване на наследството или не водят до увеличаване на стойността му, чл. 12, ал. 2 ЗН не намира приложение. В този смисъл - Решение № 15 от 2.08.2022 г. на ВКС по гр. д. № 2222/2021 г., I г. о., ГК, докладчик председателят Б. П..

Предвид всичко гореизложено предявеният иск се явява доказан по своето основание и в размера посочен по-горе, възприет и от РС-Плевен, като следва да бъде уважен.

С оглед гореказаното Окръжният съд счита, че о бжалваното решение на Плевенски районен съд, е валидно, допустимо и обосновано на доказателствата по делото в съответствие с разпоредбите на Закона. Липсват основания за неговото изменение или отмяна и поради това следва да бъде потвърдено. С оглед подробността и обстоятелствеността на изложените към първоинстанционното решение мотиви въззивната инстанция препраща и към тях на основание чл.272 от ГПК.

При този изход на процеса Л. В. следва да бъде осъдена да заплати на въззиваемите 800лв. – адвокатско възнаграждение за настоящата инстанция, съгласно представения списък.

С оглед всичко гореизложено, Окръжният съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1176/10.08.2023г., постановено по гр. дело № 6219/2022 г. по описа на Плевенски районен съд, като **ЗАКОНОСЪОБРАЗНО**.

ОСЪЖДА на основание чл.78 ал.1 ГПК Л. Л. В., ЕГН ***** с постоянен адрес : гр. ***** да заплати на Н. Г. В., ЕГН *****, с адрес в гр. *****, С. Л. Г., ЕГН ***** с постоянен адрес гр. *****, И. М. А. , ЕГН *****, с постоянен адрес в гр. ***** и В. М. В., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. ***** сторените по делото разноси в размер на 800лв. – адвокатско възнаграждение за

настоящата инстанция.

РЕШЕНИЕТО подлежи на касационно обжалване пред ВКС на РБ в едномесечен срок от съобщението до страните, че е изготвено по реда на чл.280 и следващите от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____